

Buletyn Informacyjny Biblioteki Narodowej

3/174/2005

Widziane z BN

Paryskie spotkanie muzealników, bibliotekarzy i archiwistów

27. Sesja Stalej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie obradowała w dniach 15-18 września 2005 roku w Bibliotece Polskiej w Paryżu. Gospodarzem i głównym organizatorem spotkania była Biblioteka Polska i Towarzystwo Historyczno-Literackie.

W obradach uczestniczyli przedstawiciele kilku-nastu instytucji członkowskich z Budapesztu, Chicago, Londynu, Fawley Court, Montrealu, Montrésor, Nowego Jorku, Paryża, Rapperswilu, Rzymu i Solury. Bibliotekę Narodową reprezentowali dyrektor narodowej księżnicy Michał Jagiello oraz Danuta Bilikiewicz-Blanc, kierownik Pracowni Bibliografii Poloników Zagranicznych.

Obrady, którym przewodniczył prof. Piotr Zaleski, dyrektor Biblioteki Polskiej i zarazem prezes Towarzystwa Historyczno-Literackiego (THL) toczyły się w pięk-

nej sali konferencyjnej odnowionej Biblioteki Polskiej w Paryżu, na Wyspie Św. Ludwika, w budynku przy Quai d'Orléans nad Sekwaną. Najstarsza nielancuska biblioteka we Francji została założona w 1838 roku przez grupę polskich patriotów, którzy po klęsce powstania listopadowego znaleźli się w Paryżu. Początkowo pieczę nad biblioteką sprawowało Towarzystwo Historyczno-Literackie. Od 1893 do 1946 roku funkcjonowanie Biblioteki Polskiej zapewniała Polska Akademia Umiejętności, która stała się jej rzeczywistym właścicielem. W latach 1946-1989, po likwidacji

PAU, nadzór nad Biblioteką przejęło reaktywowane Towarzystwo Historyczno-Literackie. O sytuacji prawnej, która zagwarantowałaby nienaruszalność własności kolekcji i budynku Biblioteki mówił podczas uroczystego otwarcia Sejsi prof. Piotr Zaleski. Prawna analiza sytuacji wykazała, że THL miało niewielkie szanse na uzyskanie tytułu własności, większe – reaktywowana w Krakowie PAU. Postanowiono powołać Stowarzyszenie Biblioteki Polskiej, w którym obie instytucje są równorzędnymi członkami. Stowarzyszenie wynajmuje Bibliotekę za symboliczne euro, a THL do roku 2030 pozostanie zarządcą Biblioteki, licząc na skuteczną pomoc PAU. Umowa została zatwierdzona przez francuski sąd arbitrażowy. Niestety, grupa członków THL wniosła apelację od tego postanowienia. Piśmę o tym szerzej, bo właśnie Biblioteka Polska w Paryżu jest przykładem znakomitego zarządzania, ścisłej, dobrej współpracy z krajem i jednocześnie ofiarą niepojętej, wyjątkowo szkodliwej sfałsiżoności i nieodpowiedzialności niektórych osób w środowisku polonijnym. Potrzebę kompromisu między instytucjami zwierzchnimi wobec Biblioteki Polskiej w Paryżu zgodnie akcentowali prof. Andrzej Bielas i prof. Jerzy Wyrozumski z PAU oraz prof. Piotr Zaleski z THL i Biblioteki Polskiej w Paryżu. W wystąpieniu *Współpraca między Biblioteką Polską w Paryżu i Polską Akademią Umiejętności* poinformowali, że THL reguluje sprawy naukowe i dotyczące fundacji, natomiast PAU dysponuje stypendiami THL, ma wkład w organizowanie zebrań

Fasada odrestaurowanej siedziby Biblioteki Polskiej w Paryżu

naukowych i wystaw. Ostatni etap zatwierdzenia unii obu instytucji reprezentowanych przez Stowarzyszenie Biblioteki Polskiej w Paryżu przewidziano na 2006 rok.

Uczestnicy konferencji mieli okazję zwiedzić Bibliotekę. Wysoce oceniono rezultaty prac remontowych przeprowadzonych w tym siedemnastowiecznym budynku wpisany do francuskiego rejestru zabytków. Odnowiono fasady od strony nabrzeża i podwórca, wzmocniono strukturę nośną (m.in. belki stropowe), ponieważ dom groził zawaleniem, wymieniono okna, wybudowano klimatyzowane magazyny, w których kontroluje się temperaturę i wilgotność powietrza, zainstalowano także filtry powietrza chroniące przed zanieczyszczeniami z zewnątrz. W pomieszczeniach magazynowych wzmocniono stropy i podłogi, w których umieszczono specjalne syfony odpływowe, zabezpieczające dokumenty i książki przed ewentualną powodzią. Przechowywany w podziemiu księgozbiór Biblioteki uložono w przemysłowy sposób: na najniższym poziomie książki nowsze, wyżej starsze. Dzięki zamontowaniu regałów rucho-

mych i kompaktowych uzyskano dodatkową powierzchnię magazynową. Nowoczesne windy ułatwiają transport obiektów z pomieszczeń magazynowych do czytelni na wyższych kondygnacjach. Przechowywane dotychczas w złych warunkach zbiory bardzo ucierpiały. Podczas ubiegłorocznej Sejsi P. Zaleski powiedział, że uległy całkowitemu zniszczeniu dziesiątki tysięcy książek, a liczne rękopisy, stare druki, druki, grawiury i rysunki uległy zagnieceniu. Stanowczo i szybko działanie dyrekcji Biblioteki uratowało wiele cennych obiektów. Siedzibę Biblioteki doprowadzono do stanu odpowiadającego normom bezpieczeństwa. Pozyskanie dodatkowej powierzchni na piętrach pozwoliło na reorganizację Muzeum Mickiewicza, że znakomicie opracowaną ekspozycją, zachowanie Saloniku Chopina i Muzeum Biegasa. Część muzealnej kolekcji po konserwacji jest już udostępniana. Wygospodarowano miejsce na dwie nowe czytelnie (publiczną i naukową) oraz pracownię kartograficzną. Według orientacyjnych danych, przekazanych przez dyrektora Witol-

da Zahorskiego, zbiory Biblioteki Polskiej w Paryżu obejmują ponad 200 000 druków w różnych językach, ok. 2600 pozycji rękopisów, 25 000 rysunków i rycin, 8000 map, 1000 tytułów czasopism, 1000 afiszy, 5000 fotografii, 90 000 dokumentów życia społecznego. Dzięki liczbie i wartości zbiorów Biblioteka należy do najbogatszych księżnic polskich na świecie. Nie też dziwnego, że odwiedza ją dwa-trzy tysiące osób rocznie, że są wśród nich nie tylko Polacy, ale i francuska młodzież szkolna i uniwersytecka, stypendyści z wielu krajów, dziennikarze i profesorowie wyższych uczelni. Przebudowana, elegancka sala konferencyjna na parterze Biblioteki Polskiej doskonale pomieściła wszystkich uczestników spotkania, toteż mógł się w niej odbyć na zakończenie sejsi zamknięty koncert fortepianowy w wykonaniu Gauthiera Herrmanna, Sullimanna Altmayera i Samuela Parenta.

Podstawowe i niezmiennie zadanie Stalej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie, niezależnie od sytuacji politycznej w Polsce i na świecie, sprowadza się do wspierania organizacji członkowskich w dziele przechowywania, udostępniania oraz promocji polskiej kultury i szerzenia wiedzy o Polsce i Polakach na podstawie posiadanych zbiorów archiwalnych, bibliotecznych i muzealnych. Tematem przewodnim publicznej sejsi, na której przedstawiciele jedenastu ośrodków polskiej kultury za granicą wygłosili 14 referatów, była współpraca instytucji członkowskich z krajowymi ośrodkami kultury.

Posiedzenie poprzedziło odczytanie listu ministra kultury Waldemara Dąbrowskiego skierowanego do uczestników. Minister, doceniając rolę i znaczenie wspólnego polskiego dziedzictwa kulturalnego w zjednoczonej Europie, przeznaczył z funduszu Ministerstwa Kultury kwotę 3 500 000 złotych na ochronę zbiorów i dalszą działalność polskich instytucji

Tablica ku czci zastużonych Polaków umieszczona w Muzeum Polskim w Rapperswilu

kultury w świecie. Spektakularne decyzje i gesty nie zastąpią jednak stalej, opartej na partnerskich zasadach i długofalowej koncepcji, harmonijnej współpracy ogółu Polaków mieszkających w kraju i poza jego granicami na rzecz ochrony dziedzictwa kulturalnego. Wystąpienia 27. Stalej Konferencji były kolejną próbą ustalenia takiego właśnie programu działania. Starano się określić wspólną płaszczyznę kształtowania stosunków między władzami krajowymi i instytucjami polskimi zarządzanymi przez Polaków stale mieszkających poza granicami Polski, z pełną świadomością konieczności współpracy ze środowiskami intelektualnymi w krajach ich osiedlenia.

Po wygłoszeniu *Wprowadzenia* na temat sytuacji prawnej Biblioteki Polskiej i jej stanu po remoncie Piotr Zaleski przekazał głos Januszowi Morkowskiemu, który mówił o *Muzeum Polskim w Rapperswilu z instytucjami krajowymi*. J. Morkowski, wieloletni dyrektor tej jednej z najstarszych instytucji na emigracji, przypomniał, że Muzeum Narodowe Polskie w Rapperswilu powstało w 1870 roku z inicjatywy Władysława Platera i od początku swojego istnienia starało się współpracować nie tylko z polskimi emigrantami, mieć stały kontakt z rodakami w kraju, ale również z mieszkańcami i instytucjami kultury w kraju osiedlenia i reprezentującymi obcojęzyczne środowisko.

Najstarsze i najcenniejsze zbiory rapperswilskie podarowane w 1927 roku tworzącej się Bibliotece Narodowej spleły w wrześniu 1939 roku. Jednym z dyrektorów Biblioteki Nadej, Stefan Vrtel-Wierczyński na swoim biurku w BN trzymał buteleczkę z popiołami tych beczennych skarbow narodowych. Obecne zbiory, choć mniej liczne, zawierają m.in. kilkadziesiąt płócien XX-wiecznych polskich XIX i XX wieku, rysunki, fotografie, pocztówki i dokumenty związane z historią Muzeum Narodowego

Polskiego w Rapperswilu w latach 1870-1927, interesujące archiwa, m.in. Jana Nowaka-Jeziorańskiego i Józefa Mackiewicza, unikatowe książki, znaczni- ckie obiekty muzealne, m.in. zbiór 108 miniatur z kolekcji hrabiów Tarnowskich z Dzikowa.

Szczególnie jednak ważną inicjatywą dyrekcji Muzeum jest dbałość o dobre kontakty polsko-szwajcarskie, wypełnianie funkcji Muzeum Polskiego jako instytucji zajmującej się także badaniami polsko-szwajcarskich więzi kulturalnych. Temu celowi służą większość organizowanych przez Muzeum konferencji, np. poświęcone Rudolflowi Marii Holzapfowi – filozofowi, poecie i kompozytorowi urodzonemu w Krakowie w 1874 roku – czy też organizowane wystawy, np. prac zapomnianego malarza Tadeusza Fussa, który, urodzony w Zakopanem, znalazł się w Szwajcarii jako internowany żołnierz z Dywizji Strzelców Pieszych. Po drugiej wojnie światowej około 1000 Polaków osiedliło się w Szwajcarii. Dla podkreślenia dobrych stosunków polsko-szwajcarskich umieszczono w rapperswilskim Muzeum tablicę z nazwiskami Polaków szczególnie zasłużonych w Szwajcarii – profesorów, naukowców, inżynierów i artystów.

Biblioteka Polska w Rapperswilu od wielu lat ściśle współpracuje z Biblioteką Narodową w Warszawie. Janusz Morkowski pozytywnie ocenił kontakty z kolejnymi dyrektorami BN. Prof. Andrzej Kłossowski, jeden z byłych wicedyrektorów BN współuczestniczył w założeniu Towarzystwa Rapperswilskiego, które działa do dzisiaj, a spotkania Zarządu, pod kierunkiem prezesa Sława Milewskiego, odbywają się nadal w Bibliotece Narodowej. Dyrektor Muzeum w Rapperswilu uznał też za bardzo ważne, pożyteczne i nadal konieczne kontakty z Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych, z Biblioteką Zamku Królewskiego w Warszawie, Uniwersytem Warszawskim i Biblioteką Jagiellońską.

Prof. Andrzej Rottermund, reprezentujący Zamek Królewski, przedstawił w swoim referacie *Koncepcję i tworzenie nowej ekspozycji w Muzeum Polskim w Rapperswilu w latach 1988-1991*. Omawiając scenariusz i koszty wystawy, profesor zwrócił szczególną uwagę na potrzebę stałych konsultacji z zawodowymi specjalistami i scenografami przy organizacji tego typu ekspozycji. Profesor zachęcał potencjalnych organizatorów wystaw, aby nie oszczędzać na ich plastycznej wymowie. Profesjonalna, dobrze przemyślana oprawa scenograficzna pozwala lepiej spełnić założenia i cel wystawy, przyciąga większą liczbę zwiedzających i naprawdę dobrze służy sprawie polskiej.

Dr Andrzej Biernat, który reprezentował Naczelną Dyrekcję Archiwów Państwowych w Warszawie, zwrócił uwagę na potrzebę systemowego szkolenia w Polsce archiwistów z instytucji emigracyjnych. W wystąpieniu *Współpraca archiwów polskich z muzeami, bibliotekami i archiwami polskimi na Zachodzie* przedstawił „to, co zrobiono i co można zrobić”. Propozycje programu podnoszenia kwalifikacji archiwistów w polskich archiwach za granicą poparła w dyskusji Daria Nalęcz, naczelny dyrektor Archiwów Państwowych, która namawiała zebranych do informowania o posiadanych materiałach archiwalnych, zgłaszania wszelkich problemów przy ich opracowywaniu i zabezpieczeniu przed dalszym niszczeniem, do korzystania z fachowych porad, z przygotowanych już baz w internecie oraz ze sprawdzonego systemu szkolenia archiwistów. Zobrazowanie takiego pozytywnego współdziałania z archiwistami w kraju przy opracowywaniu posiadanych archiwaliów posłużył referat Dr Iwony Drag Korga z Instytutu Józefa Piłsudskiego w Nowym Jorku *Kolekcja „Polska w Łodzi” jako przykład współpracy Instytutu Piłsudskiego w Ameryce z Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych*.

Współpraca między instytucjami członkowskimi Stalej Konferencji słabnie na rzecz umacniającej się po 1989 roku w Polsce centrów kultury na Zachodzie z ich odpowiednikami krajowymi. Nie dziwi zatem motto: „Współpraca z krajem to źródło żyjących dla instytucji polonijnych”, którym dr Jan Konopka z Muzeum Kościuszki w Solurze poprzedził swój wykład *Cel, forma, metody i środki współpracy kulturalnej z Krajem*. Działalność wielu polskich instytucji kulturalnych na emigracji oparta jest na wolontariacie, na pracy nie tyle wyszkolonych i wykształconych fachowców, ile przede wszystkim ludzi dobrej woli, ofiarnej i zdeterminowanych. Dlatego tak wielką wagę wszyscy obradujący kładli na ewentualnym systemie stypendialnym. System półrocznych stypendiów zaproponowała Fundacja Kościuszkowska i korzysta z niego od roku Polski Instytut Naukowy w Nowym Jorku. Wszelkie współdziałanie musi być oparte na obustronnych korzyściach. Cenne wydają się tu *Inicjatywy Stowarzyszenia Weteranów Armii Polskiej w Ameryce na rzecz edukacji historycznej w Polsce*, które

przedstawił dr Teofil Lachowicz. Stowarzyszenie jest najstarszą polską organizacją kombatanek na świecie, działa nieprzerwanie od 1921 roku. SWAP zaopatrzyło aż 2600 szkół w Polsce w książki Grażyny Jonkajtys-Luby *Opiwieść o 2 Korpusie Polskim generała Władysława Andersa* (Warszawa 2004). Jest to wydarzenie bez precedensu. Warto przypomnieć, że Fundacja SWAP i Okręg 2. SWAP w Nowym Jorku wspólnym wysiłkiem wydały także w Polsce książki: *Czym zbrojny wychodziłstwo polskiego w Ameryce. Zbiór dokumentów i materiałów historycznych (Warszawa 2000)* i *Weterani polscy w Ameryce do 1939 roku* (Warszawa 2002). Archiwum SWAP i Muzeum Tradycji Oręża Polskiego w Nowym Jorku nawiązało też współpracę z instytucjami archiwalnymi w Polsce. Stołeczne Archiwum Dokumentacji Mewojorskiego muzeum wystawę fotograficzną o dziejach Europy polskiej Radia Wolna Europa. Muzeum Tradycji Oręża Polskiego w Nowym Jorku otrzymało jako dar z Ministerstwa Spraw Zagranicznych historyczną wystawę *Droga Polski do NATO*, co świadczy o jego znaczącej pozycji wśród polskich ośrodków kulturalnych w Ameryce.

Dziewięćdziesięcioletnią, obustronnie korzystną, współpracę z krajem Polskiego Muzeum w Chicago przedstawiła Małgorzata Kot. Obecnie kierownictwo Muzeum prowadzi rozmowy z dyrekcją Biblioteki Narodowej o temat wspólnych działań przy opracowywaniu zbiorów chęćgawskich placówki.

O pokazywane w Warszawie i Krakowie wystawie „Skarby Biblioteki Polskiej w Paryżu”, zorganizowanej przy współudziale Muzeum Literaturnym im. Adama Mickiewicza w Warszawie i Warszawskiej Fundacji Kultury, mówili jej twórcy: prof. Piotr Zaleski, dr Witold Zahorski, dr Anna Czarnocka i Ewa Rutkowska z Towarzystwa Historyczno-Literackiego i Biblioteki Polskiej

w Paryżu. Ukazali obustronne korzyści nie tylko te wymierne, ale i wynikające z nowego doświadczenia wzajemnej współpracy. Wystawa cieszyła się ogromnym powodzeniem i zdobyła wielkie uznanie. Jej kuratorzy podjęli Bibliotecę Narodową za konserwację wielu bezcennych zabytków piśmienniczych. Prace te wykonano w większości z funduszy Ministerstwa Kultury przy wsparciu finansowym Wspólnoty Polskiej. Interesujące szczegóły nie tylko dotyczące najważniejszych i najciekawszych obiektów, ale i historii Biblioteki Polskiej w Paryżu zawiera katalog, który towarzyszył ekspozycji.

Współpraca Biblioteki Polskiej POSK w Londynie z instytucjami w Polsce zreferowała Ewa Lipniacka. Narodowa księżnica otrzymuje z Biblioteki Polskiej w Londynie liczne materiały dublety, w tym niekiedy uzupełniające zbiory, zwłaszcza o polonika z lat 1939-1945 oraz późniejsze, sprzed roku 1989, kiedy publikacje te nie mogły dotrzeć do kraju z powodów cenzuralnych. Opisy tych książek odnotowywano w bibliografiach na podstawie źródeł. Biblioteka Narodowa w ramach wymiany stara się przekazywać wskazane nowości i interesujące pozycje z własnych dubletów; przekazano też nieodpłatnie nie tylko system MAK, ale i bazę wydawnictw drugiego obiegu. Specjaliści z BN poddali konserwacji kilkaset stron czasopisma „Orzeł Biały” z lat 40. Pracownicy BN pomagali w katalogowaniu niektórych kolekcji i przygotowaniu do druku *Przewodnika po zbiorach rękopiśmiennych i archiwalnych Biblioteki POSK w Londynie*.

Biblioteka Polska w Londynie zaopatrzyła zarówno Bibliotekę Narodową, jak i Biblioteki uniwersyteckie w książki polskie bądź dotyczące Polski, wydane poza granicami kraju. Starano się przekazywać do kraju książki zakazane i nieopuszczone przez cenzurę do normalnego rozpowszechniania. Dla zakupionych wiele tysięcy książek Polakom udało

się przedstawić dr Teofil Lachowicz. Stowarzyszenie jest najstarszą polską organizacją kombatanek na świecie, działa nieprzerwanie od 1921 roku. SWAP zaopatrzyło aż 2600 szkół w Polsce w książki Grażyny Jonkajtys-Luby *Opiwieść o 2 Korpusie Polskim generała Władysława Andersa* (Warszawa 2004). Jest to wydarzenie bez precedensu. Warto przypomnieć, że Fundacja SWAP i Okręg 2. SWAP w Nowym Jorku wspólnym wysiłkiem wydały także w Polsce książki: *Czym zbrojny wychodziłstwo polskiego w Ameryce. Zbiór dokumentów i materiałów historycznych (Warszawa 2000)* i *Weterani polscy w Ameryce do 1939 roku* (Warszawa 2002). Archiwum SWAP i Muzeum Tradycji Oręża Polskiego w Nowym Jorku nawiązało też współpracę z instytucjami archiwalnymi w Polsce. Stołeczne Archiwum Dokumentacji Mewojorskiego muzeum wystawę fotograficzną o dziejach Europy polskiej Radia Wolna Europa. Muzeum Tradycji Oręża Polskiego w Nowym Jorku otrzymało jako dar z Ministerstwa Spraw Zagranicznych historyczną wystawę *Droga Polski do NATO*, co świadczy o jego znaczącej pozycji wśród polskich ośrodków kulturalnych w Ameryce.

Dziewięćdziesięcioletnią, obustronnie korzystną, współpracę z krajem Polskiego Muzeum w Chicago przedstawiła Małgorzata Kot. Obecnie kierownictwo Muzeum prowadzi rozmowy z dyrekcją Biblioteki Narodowej o temat wspólnych działań przy opracowywaniu zbiorów chęćgawskich placówki.

O pokazywane w Warszawie i Krakowie wystawie „Skarby Biblioteki Polskiej w Paryżu”, zorganizowanej przy współudziale Muzeum Literaturnym im. Adama Mickiewicza w Warszawie i Warszawskiej Fundacji Kultury, mówili jej twórcy: prof. Piotr Zaleski, dr Witold Zahorski, dr Anna Czarnocka i Ewa Rutkowska z Towarzystwa Historyczno-Literackiego i Biblioteki Polskiej

tek na Zachodzie będzie obradowała w przyszłym roku na Węgrzech, w Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii w Budapeszcie. Obowiązki organizatora powierzono dyrektorowi placówki, dr. Konradowi Sutarskiemu, reprezentującemu Ogólnokrajowy Samorząd Mniejszości Polskiej w Budapeszcie. W referacie wygłoszonym podczas Sejsi omówił on *Specyficzne kontakty zewnętrzne Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii*.

Problemy węgierskiej Polonii związane między innymi z gromadzeniem odpowiedniej dokumentacji dotyczącej poloników węgierskich starano się rozwiązać podczas dyskusji z udziałem Danuty Bilikiewicz-Blanc.

Starsze pokolenie reprezentujące polskie instytucje kulturalne na emigracji akceptuje profesjonalną pomoc z Polski, coraz wyraźniejsze stają się związki instytucji członkowskich Stalej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie z ośrodkami w Polsce. Dobrze rokuje na przyszłość fakt uczestnictwa w Stalej Konferencji wielu młodych ludzi, reprezentujących na przykład Instytut Polski i Muzeum im. gen. Sikorskiego, Studium Polski Podziemnej w Muzeum im. ks. Józefa Jarzębowskiego w Fawley Court.

Stala Konferencja Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie, mimo zmiany ustroju politycznego w Polsce po 1989 roku i wejścia Polski do Unii Europejskiej, nie zmieniła swojego statutu. W 2003 roku w poczet stałych członków Konferencji przyjęto budapeszteńskie Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii, założone w 1998 roku. Dziwi natomiast brak, choćby tylko pośrednio zaproszonych gości, przedstawicieli znaczących polskich ośrodków kulturalnych z krajów skandynawskich, Niemiec, a także z krajów nowo przyjętych do Unii, jak Czechy, Litwa i Słowacja.

Danuta Bilikiewicz-Blanc

Finansowa pomoc Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie i Krakowie wystawie „Skarby Biblioteki Polskiej w Paryżu”, zorganizowanej przy współudziale Muzeum Literaturnym im. Adama Mickiewicza w Warszawie i Warszawskiej Fundacji Kultury, mówili jej twórcy: prof. Piotr Zaleski, dr Witold Zahorski, dr Anna Czarnocka i Ewa Rutkowska z Towarzystwa Historyczno-Literackiego i Biblioteki Polskiej

tek na Zachodzie będzie obradowała w przyszłym roku na Węgrzech, w Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii w Budapeszcie. Obowiązki organizatora powierzono dyrektorowi placówki, dr. Konradowi Sutarskiemu, reprezentującemu Ogólnokrajowy Samorząd Mniejszości Polskiej w Budapeszcie. W referacie wygłoszonym podczas Sejsi omówił on *Specyficzne kontakty zewnętrzne Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii*.

Problemy węgierskiej Polonii związane między innymi z gromadzeniem odpowiedniej dokumentacji dotyczącej poloników węgierskich starano się rozwiązać podczas dyskusji z udziałem Danuty Bilikiewicz-Blanc.

Starsze pokolenie reprezentujące polskie instytucje kulturalne na emigracji akceptuje profesjonalną pomoc z Polski, coraz wyraźniejsze stają się związki instytucji członkowskich Stalej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie z ośrodkami w Polsce. Dobrze rokuje na przyszłość fakt uczestnictwa w Stalej Konferencji wielu młodych ludzi, reprezentujących na przykład Instytut Polski i Muzeum im. gen. Sikorskiego, Studium Polski Podziemnej w Muzeum im. ks. Józefa Jarzębowskiego w Fawley Court.

Stala Konferencja Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie, mimo zmiany ustroju politycznego w Polsce po 1989 roku i wejścia Polski do Unii Europejskiej, nie zmieniła swojego statutu. W 2003 roku w poczet stałych członków Konferencji przyjęto budapeszteńskie Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii, założone w 1998 roku. Dziwi natomiast brak, choćby tylko pośrednio zaproszonych gości, przedstawicieli znaczących polskich ośrodków kulturalnych z krajów skandynawskich, Niemiec, a także z krajów nowo przyjętych do Unii, jak Czechy, Litwa i Słowacja.

Danuta Bilikiewicz-Blanc

Finansowa pomoc Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie i Krakowie wystawie „Skarby Biblioteki Polskiej w Paryżu”, zorganizowanej przy współudziale Muzeum Literaturnym im. Adama Mickiewicza w Warszawie i Warszawskiej Fundacji Kultury, mówili jej twórcy: prof. Piotr Zaleski, dr Witold Zahorski, dr Anna Czarnocka i Ewa Rutkowska z Towarzystwa Historyczno-Literackiego i Biblioteki Polskiej

tek na Zachodzie będzie obradowała w przyszłym roku na Węgrzech, w Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii w Budapeszcie. Obowiązki organizatora powierzono dyrektorowi placówki, dr. Konradowi Sutarskiemu, reprezentującemu Ogólnokrajowy Samorząd Mniejszości Polskiej w Budapeszcie. W referacie wygłoszonym podczas Sejsi omówił on *Specyficzne kontakty zewnętrzne Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii*.

Problemy węgierskiej Polonii związane między innymi z gromadzeniem odpowiedniej dokumentacji dotyczącej poloników węgierskich starano się rozwiązać podczas dyskusji z udziałem Danuty Bilikiewicz-Blanc.

Starsze pokolenie reprezentujące polskie instytucje kulturalne na emigracji akceptuje profesjonalną pomoc z Polski, coraz wyraźniejsze stają się związki instytucji członkowskich Stalej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie z ośrodkami w Polsce. Dobrze rokuje na przyszłość fakt uczestnictwa w Stalej Konferencji wielu młodych ludzi, reprezentujących na przykład Instytut Polski i Muzeum im. gen. Sikorskiego, Studium Polski Podziemnej w Muzeum im. ks. Józefa Jarzębowskiego w Fawley Court.

Stala Konferencja Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie, mimo zmiany ustroju politycznego w Polsce po 1989 roku i wejścia Polski do Unii Europejskiej, nie zmieniła swojego statutu. W 2003 roku w poczet stałych członków Konferencji przyjęto budapeszteńskie Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii, założone w 1998 roku. Dziwi natomiast brak, choćby tylko pośrednio zaproszonych gości, przedstawicieli znaczących polskich ośrodków kulturalnych z krajów skandynawskich, Niemiec, a także z krajów nowo przyjętych do Unii, jak Czechy, Litwa i Słowacja.

Danuta Bilikiewicz-Blanc

Widziane z BN

Widziane z BN

¹ G. Pisarski, J. Szmidi *Biblioteka Polska POSK – struktury organizacyjne i współpraca z Krajem*. W: *XXVI Sesja Stalej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie: 9-12 września 2004*, Kraków 2004, s. 131.

² Na podstawie danych Biblioteki Polskiej w Londynie z lat 1982-1991 można obliczyć, że w tym okresie wysłano do Polski 9103 egzemplarze książek i 2866 czasopism. W latach 1993-2001 wysłano do kilkudziesięciu bibliotek naukowych w Polsce 34 381 książek oraz 120 109 czasopism.

WIADOMOŚCI POSK
No 93

NASTĘPNE 40-LAT:

ROLA SPÓŁCZYNSTWA
DOTACJE, SUBWENCJE ...

POLSKA OŚRODEK SPOŁECZNO-KULTURALNY
W WIELKIEJ BrytANI
POLISH SOCIAL & CULTURAL ASSOCIATION LTD

INSTYTUT POLSKI I ZASTĘP
IM. GEN. SIKORSKIEGO

SPRAWOZDANIE

Za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2004
29 Prince's Gate, London SW7 1PT

przez Fundusz Kultury Narodowej, jak i dubletów Biblioteki. Przedsięwzięcie to finansował International Literary Centre Ltd. (ILC) z Nowego Jorku. Dzięki temu książki publikowane przez takie emigracyjne oficyny wydawnicze, jak: Instytut Literacki, Polska Fundacja Kulturalna, Spotkania, Libella, Puls czy Kontra były rozsyłane do 10 krajów¹. W publikacji *Biblioteka Polska 1942-1992* dr Zdzisław Jagodziński napisał: *w ciągu tego czasu [...] różnymi sposobami przekazano [...] 200 000 książek i ponad [...] 000 egzemplarzy czasopism*. Współpraca z bibliotekami i instytucjami naukowymi w Polsce ożywiła się w III Rzeczypospolitej, ale już bez finansowego wsparcia ILC, które w 1991 roku ostatecznie zakończyło swoją działalność².

¹ G. Pisarski, J. Szmidi *Biblioteka Polska POSK – struktury organizacyjne i współpraca z Krajem*. W: *XXVI Sesja Stalej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie: 9-12 września 2004*, Kraków 2004, s. 131.

² Na podstawie danych Biblioteki Polskiej w Londynie z lat 1982-1991 można obliczyć, że w tym okresie wysłano do Polski 9103 egzemplarze książek i 2866 czasopism. W latach 1993-2001 wysłano do kilkudziesięciu bibliotek naukowych w Polsce 34 381 książek oraz 120 109 czasopism.